

УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ
ПРАВНИ ФАКУЛТЕТ

ПРАВНИ ФАКУЛТЕТ
БАЊА ЛУКА

ПРИМЉЕНО:			
29.11.2020.			
ФИЛ.ЈЕД.	БРОЈ	ПРИЛОЗИ	ВРИЈЕДНОСТ
	946		

ИЗВЈЕШТАЈ
о ојјени урађене докторске дисертације

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ

- 1) Навести датум и орган који је именовао комисију;
- 2) Навести састав комисије са назнаком имена и презимена сваког члана, научно-наставног звања, назива уже научне области за коју је изабран у звање и назива универзитета/факултета/института на којем је члан комисије запослен.

Научно наставно вијеће Правног факултета Универзитета у Бањој Луци 17.01.2018. године донијело је Одлуку о именовању Комисије за подношење Извјештаја о израђеној докторској дисертацији, бр. 12/3.15-I-6/18 кандидата мр Мухамеда Лишића, под насловом „Правна природа права грађења“ (у даљем тексту: докторска дисертација).

Именована комисија је у саставу:

1. Проф. др Раденко Јотановић, ванредни професор Правног факултета Универзитета у Бањој Луци, ужа научна област, грађанско право и грађанско процесно право, предсједник;
2. Проф. др Миодраг Орлић, редовни професор Правног факултета Универзитета у Београду, у пензији, ужа научна област, грађанско право, члан – ментор и
3. Проф. др Дарко Радић, ванредни професор Правног факултета Универзитета у Бањој Луци, ужа научна област, грађанско право и грађанско процесно право, члан.

II ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ

- Име, име једног родитеља, презиме;
Мухамед (Ахмет) Лишић
- Датум рођења, општина, држава;
12.04.1966. године, Гуња, Република Хрватска.

- 3) Назив универзитета и факултета и назив студијског програма академских студија II циклуса, односно послиједипломских магистарских студија и стечено стручно/научно звање;

Правни факултет, Универзитета у Сарајеву у 2011. години стекао звање магистра правних наука, научна област: грађанско право, назив теме:

„ИМОВИНСКО ПРАВНИ ОДНОСИ И ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ“

Правни факултет у Новом Саду, студирао у периоду од 1990-1995. године и Правни

факултет у Сарајеву у 1997. години (стекао звање дипломирани правник);
Грађевински факултет у Суботици, студирао у периоду од 1986- 1992. године
(стекао звање инжењера грађевине-конструктивног смјера);
Положен правосудни испит у Бањој Луци у 2004. години;
Стручно усавршавање на Универзитету у Валенцији у 2005. години;
Положен адвокатски испит у Бањој Луци у 2006. години;
Градња Бикић и Лишић доо Гуња) у периоду од 2020. године;
Агротов доо Гуња, у периоду од 2014-2016. године;
Као вјештак грађевинске струке у Брчко Дистрикту БиХ од 2001-2013 године;
Фрук доо Врбања, у периоду од 1996-2000. године;
У Средњог грађевинској школи „„9. новембар“ послове наставника, у периоду од 1993-1995. године;
У области грађевине као инжењер грађевине судјеловао у реализацији више грађевинских пројекта у подuzeћима као водитељ грађења и менаџер:
Судјеловање на семинарима из грађанскоправне и казнено правне области (Министарство правде БиХ, Министарство правде Републике Српске, Адвокатска комора Републике Српске и др.)
Судјеловање на форумима и савјетовањима о некретнинама (ГТЗ, Фондација Конрад Аденауер) министарства Владе Републике Српске)
Судјеловање у раду невладиних организација у пројектима међународне организације (УНХЦР-а, УНДП-а, УСАИД и др.)

4) Факултет, назив магистарске тезе, научна област и датум одbrane магистарског рада;

Правни факултет, Универзитета у Сарајеву у 2011. години стекао звање магистра правних наука, научна област: грађанско право, назив теме:

„ИМОВИНСКОПРАВНИ ОДНОСИ И ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ“

5) Научна област из које је стечено научно звање магистра наука/академско звање мастера;

Научна област је грађанско право

Аутор је више радова: У часопису „Ваша права“ Сарајево у оквиру имплементације имовинских прописа кроз пројекте УНХЦР (2000-2003. године); За вријеме послије дипломских студија (2005-2006. године), објављени су радови „Уговор о ортаклуку“ и „Прихват понуде“ у часопису „Правни савјетник“ Сарајево; Након положеног магистарског испита, објавио монографију „Имовинскоправни односи и просторно планирање“, Шид, 2011. године; Затим радови на тему о праву грађења у часописима: „Правни живот“ Београд, „Страни правни живот“ Београд, „Адвокатура“ Бања Лука.

У свом научном раду служи се енглеским и немачким језиком.

6) Година уписа на докторске студије и назив студијског програма.

2016. године уписане докторске студије

III УВОДНИ ДИО ОЦЛЕНЕ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

1) Наслов докторске дисертације;

„Правна природа права грађења“

2) Вријеме и орган који је прихватио тему докторске дисертације

СЕНАТ-УНИВЕРЗИТЕТА У БАЊОЈ ЛУЦИ од 18.05.2016. године.

3) Садржај докторске дисертације са страничењем;

1. Уводне и методолошке напомене

ПРВИ ДИО-ОПЋА РАЗМАТРАЊА О ПРАВУ ГРАЂЕЊА

ГЛАВА I - ПРАВО ГРАЂЕЊА КАО СУБЈЕКТИВНО ПРАВО

- 1.Претходни појам права грађења
- 2.Назив права грађења
- 3.Хисторијски развој права грађења
4. Право грађења у модерном праву
 - 4.1. Аустријско право грађења
 - 4.2.Њемачко наслједно право грађења
 - 4.3.Швицарско право „служности“ грађења

ГЛАВА II - РАЗМАТРАЊА О ПОЈМУ ПРАВА ГРАЂЕЊА

- 1.Појам и правна природа права грађења
- 2.Право грађења као право и некретнина
- 3.Право грађења као „активност“ или „стане“
 - 3.1.Право грађења као „велики“ изузетак
 - 3.2.Право грађења у ужем смислу

ГЛАВА III - ОБИЉЕЖЈА ПРАВА ГРАЂЕЊА

- 1.Појам
- 2.Прометност права грађења
 - 2.1.Право грађења као отуђиво и наслједно право
 - 2.1.1.Право грађења као отуђиво право
 - 2.1.2.Право грађења као наслједиво право
- 3.Неодвојивост права грађења од земљишта

ГЛАВА IV - ПРАВНА ПРИРОДА ПРАВА ГРАЂЕЊА

- 1.Двострука природа права грађења
 - 1.2.Право грађења као посебно и самостално право
 - 1.3.Право грађења као стварно право на туђем земљишту
 - 1.4.Право грађења као модерно субјективно право
- 2.Право грађења као правни однос
 - 2.1.Титулар права грађења
 - 2.2.Права и обавезе
 - 2.3.Стварноправна и облигационоправна дејства права грађења
- 3.Право грађења као служност грађења
- 4.Право грађења као дуготрајни закуп
- 5.Правила о праву грађења у контексту правне природе права грађења
 - 5.1.Прво правило
 - 5.2.Друго правило
 - 5.3.Треће правило

ДРУГИ ДИО- САДРЖАЈ ПРАВА ГРАЂЕЊА

ГЛАВА I - ОБИЉЕЖЈА САДРЖАЈА ПРАВА ГРАЂЕЊА

- 1.Појам и природа садржаја права грађења
- 2.Одлике садржаја права грађења

- 2.1.Одлика ерга омнес
- 2.2.Одлика интер партес

3. „Власништво на одређено вријеме“

ГЛАВА II - ЗАКОНСКИ САДРЖАЈ ПРАВА ГРАЂЕЊА

- 1.Субјект садржаја права грађења
 - 1.1.Ималац права грађења
 - 1.2.Власник послужног земљишта као ималац права грађења
- 2.Предмет оптерећења
 - 2.1.Земљиште

- 2.2.Туђе или нечије земљиште које служи за оснивање права грађења
- 2.3.Властито земљиште у функцији оснивања права грађења
- 2.4.Јавна површина као земљиште у функцији оснивања права грађења
- 2.5.Концесија у функцији оснивања права грађења
- 3.Власништво и посјед на послужном земљишту
 - 3.1.Власништво
 - 3.2.Овлаштење употребе и уживања земљишта „на или испод површине“ тла
 - 3.3.Посјед
- 4.Објект грађења
 - 4.1.Појам
 - 4.2.Објект грађења „на или испод површине“
 - 4.3.Објект грађења у „продужетку на другу површину“
- 5.Власништво и посјед на грађевини
 - 5.1.Власништво
 - 5.1.1.Власништво као овлашћивање
 - 5.1.2.Власништво као искључивање
 - 5.2.Успостављање посебног власништва на дијелу зграде
 - 5.2.1.Овлаштења етажних власника на заједничким дијеловима зграде
 - 5.2.2.Овлаштења етажних власника на праву грађења на коме је зграда подигнута
 - 5.3.Посјед
- 6.Ранг

ГЛАВА III - УГОВОРНИ САДРЖАЈ ПРАВА ГРАЂЕЊА

- 1.Законске и уговорне одредбе
 - 1.1.Обавезноправни однос
 - 1.2.Законске одредбе
 - 1.3.Уговорне одредбе
 - 1.4.Принцип асертивности
 - 1.5.Овлаштење за вршење туђег права у своје име
 - 1.6.Опћи увјети
- 2.Подизање, одржавање и употреба грађевине
 - 2.1.Подизање грађевине
 - 2.2.Одржавање грађевине
 - 2.3.Употреба грађевине
 - 2.4.Осигурање и обнова грађевине
 - 2.4.1.Осигурање грађевине
 - 2.4.2.Обнова грађевине у случају уништења
 - 2.4.3.Правна дејства
- 3.Протучинидба за право грађења
 - 3.1.Значење појма накнаде у вези с правом грађења
 - 3.2.Накнада за оснивање права грађења
 - 3.3.Накнада за употребу и уживање земљишта
 - 3.4.Накнада за оснивање права грађења на јавној површини
 - 3.5.Обрачун накнаде
 - 3.5.1.Усклађивање накнаде
 - 3.6. Инструменти осигурања плаћања накнаде
 - 3.6.1.Оснивање заложног права на парцели права грађења

ГЛАВА IV - ПРОМЈЕНА САДРЖАЈА ПРАВА ГРАЂЕЊА

- 1.Појам промјене садржаја права грађења

1.1. Допуштеност промјене садржаја права грађења

1.2. Начин промјене садржаја права грађења

2.Правна дејства

2.1.Правна дејства у вези стварних права

2.2.Правна дејства у вези облигационих права

3.Промјене садржаја права грађења на туђем праву

3.1.Туђа права на праву грађења

3.2.Правна дејства у вези туђих права

3.2.1.Стварноправна дејства на туђим правима

3.2.2.Обавезноправна дејства на туђим правима

3.3.Накнада штете

ТРЕЋИ ДИО-НАСТАНАК, ТРАЈАЊЕ И ПРЕСТАНАК ПРАВА ГРАЂЕЊА
ГЛАВА I- НАСТАНАК ПРАВА ГРАЂЕЊА

1.Оснивање права грађења двостраним правним послом

1.1. Уговор о оснивању права грађења

1.2. Предмет код уговора о оснивању права грађења

1.3. Кауза код уговора о праву грађења

2. Оснивање права грађења једностраним правним послом

2.1. Тестамент

2.2. Легат

3. Оснивање права грађења одлуком суда

3.1.Оснивање права грађења у поступку диобе

3.1.1.Нагодба о физичкој диоби

3.1.2. Рјешење о физичкој диоби

3.2.Оснивање права грађења у оставинском поступку

4.Оснивање права грађења одлуком органа управе

ГЛАВА II - ТРАЈАЊЕ ПРАВА ГРАЂЕЊА

1.Појам

2.Право грађења основано на одређено вријеме

2.1.Трајање права грађења до истека рока

2.2.Трајање права грађења до подизања грађевине на послужном

земљишту

2.3.Трајање права грађења док на земљишту постоји подигнута грађевина

3.Право грађења основано на неодређено вријеме

3.1.Право грађења основано на неодређено вријеме у посебним случајевима

4.Обнова права грађења по истеку рока

ГЛАВА III- ПОВРАТНИ ПРЕНОС ПРАВА ГРАЂЕЊА

1.Појам

2.Правна природа захтјева за повратни пренос права грађења

3.Пријенос права грађења

4.Правна дејства

4.1. Дејства код редовног повратног преноса права грађења

4.2.Обрачун накнаде за случај редовног повратног преноса права грађења

5.Пријевремени повратни пренос права грађења

6.Права трећих особа код повратног преноса права грађења

ГЛАВА IV- РАЗМАТРАЊА О ПРЕСТАНКУ ПРАВА ГРАЂЕЊА

1.Дефиниција престанка права грађења

2.Редовни начин престанка права грађења

- 2.1.Престанак права грађења истеком рока
- 2.2.Престанак права грађења због неплаћања накнаде
- 2.3.Престанак права грађења споразумним раскидом уговора
- 2.4.Престанак права грађења испуњењем раскидног увјета
- 2.5.Престанак права грађења одрекнућем
- 2.6.Престанак права грађења консолидацијом
- 3.Ванредни начини престанка права грађења
 - 3.1.Престанак права грађења укидањем
 - 3.2.Престанак права грађења растерећењем
 - 3.3. Престанак права грађења гашењем корисника права грађења
 - 3.4.Престанак права грађења пропашћу ствари (земљишта)
- 4.Престанак права грађења у посебним случајевима
 - 4.1.Престанак права грађења за случај досјелости
 - 4.2. Престанак права грађења за случај грађења на туђем праву грађења
 - 4.3.Престанак права грађења за случај прекорачења међе грађењем

ЗАКЉУЧАК

4) Истакни основне податке о докторској дисертацији: обим, број табела, слика, шема, графика, број цитираних литература и навести поглавља.

Докторска дисертација, „Правна природа права грађења“, Лишића обухвата 233 стране текста и 10 страна пописа литературе са 141 цитираних уџбеника и коментара, монографија, чланака и стручних текстова и правних прописа, домаћих и страних.

Рад започиње са уводним и методолошким напоменама, подељен је на три дела и на крају садржи закључак. Унутар делова, подела је извршена на поглавља (главе), а даље на пасусе.

У првом делу (стр. 6-67): Општа разматрања о праву грађења прво поглавље посвећено је праву грађења посматраном као субјективно право (стр. 6-21). Друга глава (стр. 21-36) обухвата разматрања о праву грађења. У трећем поглављу (стр. 37-43), кандидат говори о обележјима права грађења. Четврто поглавље рада посвећено је правној природи права грађења (стр. 44-67).

Други део дисертације односи се на садржину права грађења (стр. 68-165). И овај део има четири поглавља: I Обележја садржине (стр. 68-77), II Законска садржина (стр. 78-124), III Уговорна садржина (стр. 125/158) и IV Промене у садржини права грађења (стр. 159-165).

Трећи део дисертације обухвата настанак, трајање (правна дејства) и престанак права грађења (стр. 166-226). У првом поглављу (стр. 166-192) обрађена је материја настанка. У другој глави (стр. 193-201) овог трећег дела рада кандидат разматра временску димензију права грађења. У следећој, трећој глави, кандидат је обрадио важно питање повратног преноса права грађења (стр. 202-208). У последњој, четвртој глави (стр. 209-226) кандидат је разматрао случајеве престанка права грађења. Закључак (231-233).

IV УВОД И ПРЕГЛЕД ЛИТЕРАТУРЕ

1) Укратко истакни разлог због којих су истраживања предузета и представити

- проблем, предмет, циљеве и хипотезе;
- 2) На основу прегледа литературе сажето приказати резултате претходних истраживања у вези проблема који је истраживан (водити рачуна да обухвата најновија и најзначајнија сазнања из те области код нас и у свету);
 - 3) Навести допринос тезе у рјешавању изучаваног предмета истраживања;
 - 4) Навести очекиване научне и прагматичне доприносе дисертације.

ПРЕГЛЕДНА ЛИТЕРАТУРА ЦИТИРАНА У ДОКТОРСКОЈ ДИСЕРТАЦИЈИ

ЛИТЕРАТУРА:

1. ДОМАЋА ЛИТЕРАТУРА

A. УЏБЕНИЦИ И КОМЕНТАРИ

1. Анић Владимир и Голдстейн Иво, Ријечник страних ријечи, Загреб, 2007.године;
2. Антић Б. Оливер и Балиновац М. Зоран, Коментар Закона о наслеђивању, Београд, 1996. године;
3. Бабић Илија, Основи имовинског права-Увод у грађанско право и стварно право, Београд, 2008.године;
4. Бикић Абедин, Облигационо право-опћи дио, II измијењено и допуњено издање, Сарајево, 2007.године;
5. Хорват Маријан, Римско право, десето издање, Загреб, 1980.године;
6. Гамс Андрија, Увод у грађанско право, Београд, 1962.године;
7. Гамс Андрија, Основи стварног права, VII допуњено издање, Београд, 1974.године;
8. Гавела Никола, Јосиповић Татјана, Глиха Игор, Белај Владо, Стипковић Златан, Стварно право, Загреб, 1998.године;
9. Јоцић Лазар, Римско право, четврто допуњено и измјењено издање, Ниш, 1995.године;
10. Каракић Стефановић Вук, Српски ријечник, 1818 и 1852;
11. Кларић Петар и Ведриш Мартин, Грађанско право, IX измијењено и допуњено издање, Загреб, 2006.године;
12. Константиновић Михаило, Облигационо право, према биљешкама с предавања, Београд,
13. 1965.године;
14. Константиновић Михаило, Облигације и уговори, Скица за законик о облигацијама и уговорима, Београд, 1969.године;
15. Кошутић Мирко, Тумач к Закону о земљишним књигама из 1930.године;
16. Маленица Антун, Извори римског права, I том, Београд 1989.године;
17. Петровић Невенка, Коментар Закона о планирању и изградњи, Београд, 2011.године;
18. Перовић Слободан и Стојановић Драгољуб, Коментар Закона о облигационим односима, Књига прва, Нови Сад, 1980. године;
19. Рашовић П. Зоран, Стварно право, Београд, 2005.године;
20. Ромац Анте, Извори римског права, Загреб, 1973.године;
21. Салма Јожеф, Облигационо право, Београд, 1988.године;
22. Стојановић Д. Драгољуб, Стварно право, треће издање, Београд, 1977.године;
23. Стојановић Д. Драгољуб, Увод у грађанско право-девето издање, Београд, 1996.године;
24. Ведриш Мартин, Основе имовинског права, II издање, Загреб, 1976.године;

25. Вујакља Милан, Лексикон страних ријечи и израза, Београд, 1980.године;
26. Вуковић Михајло, Основи стварног права, Загреб, 1950.године;
27. Станојевић Обрад, Римско право, босанскохерцеговачко издање, Сарајево, 2000.године;
28. Станковић Обрен и Орлић Миодраг, Стварно право, четврто измијењено и допуњено издање, Београд, 1989.године;
29. Станковић Обрен и Водинелић В.Владимир, Увод у грађанско право, Београд, 2004.године;
30. Шурлан Петар, Посебне узансе о грађењу, са објашњењима, обрасцима појединих уговора и судском праксом, Београд, 1977.године;
31. Шулејић Ж. Предраг, Право осигурања, Београд, 1973.године;
32. Живковска Родна, Стварно право, књига I, Скопље, 2005.године;

Б. МНОГОГРАФИЈЕ

1. Биененфелд Јосип, Гагро Божо, Господнетић Борис, Јурић Кнежевић Дуња, Касабашић Штефанија, Мрдуљаш Давор и Сарван Деса, Градња и споменичка рента, Загреб, 2005.године;
2. Биененфелд Јосип, Блажевић Зоран, Гагро Божо и Сарван Деса, Примјена Закона о комуналном господарству у пракси, Загреб, 2006.године;
3. Даниловић Јелена и Станојевић Обрад, Текстови из римског права, Београд, 2003. године;
4. Јелић Рајко, Јавна својина и сродни облици, Београд, 2013.године;
5. Контрец Дамир, Џрнић Јадранко, Кончић Ана-Марија, Антонић Љиљана, Гребнеар Лидија, Накић Јакоб и Вукшић Анђелко, Власништво на посебног дијела некретнине, Загreb, 2006.године;
6. Kundh Branko, Хрватско поморско добро у теорији и пракси, Ријека 2005.године;
7. Лазаревић Драгољуб, Државина, појам, облици и заштита, прво издање, Београд, 2010.године;
8. Лазаревић Драгољуб, Сусвојина, заједничка својина и заштита права својине, прво издање, Београд, 2011.године;
9. Перић Берислав, Структура права, I дио, VII издање, Загреб 1980.године;
10. Повлакић Мелиха, Трансформација стварног права у БиХ, Сарајево, 2009.године;
11. Пусић Еуген, Друштвена регулација, Загреб, 1989.године;
12. Сарван Деса и Жувела Младен, Концесије у правном систему Републике Хрватске, Загреб, 2006. године;
13. Simonetti Petar, Права на грађевинском земљишту (1945.-2007.), Правни факултет Свеучилишта у Ријеци, 2008.године;
14. Срдић Милутин и Прентовић Мирјана, Својинскоправни односи у Републици Србији, Београд 2012. године;
15. Васиљевић Мирко и Чоловић Владимира, Увод у право Њемачке, Београд, 2011.године;
16. Визнер Борис, Приручник грађанског права, I. Опћи дио и стварна права, Загреб, 1956.године;
17. Визнер Борис, Грађанско право у теорији и пракси, друго, прерађено и допуњено издање, књига трећа, Загреб, 1969, стр.103.

Ц. ЧЛАНЦИ, СТРУЧНИ ТЕКСТОВИ и др.

1. Чесен Тина, Стварно право, компилација (записки с предавања, изписки из књиге ин законов), штудијско лето 2006/07, Правни факултет Марибор, ТСмедија доо, Љубљана, www.shrani.si, од 15.децембра 2016.године;

2. Јелчић Олга, Тужбе ради заштите права власништва, Зборник Правног факултета Свеучилишта у Ријеци, број 1/2001 Загреб, www.vsrh.hr;
3. Ковачевић-Куштримовић Б. Радмила, Сусједско право у будућој кодификацији грађанског права, Зборник радова Правног факултета у Нишу, број 42, Ниш, 2002.године;
4. Крнета Славица, Етажно власништво у упоредном праву, Правна мисао, број 1-2, Сарајево, 1997.године;
5. Медић Душко, Право грађења у праву Републике Српске, www.rs.cest.gov.ba, од 19. децембра 2017.године;
6. Повлакић Мелиха, Реформа земљишнокњижног права као дио укупне реформе грађанског права, Зборник радова, Међународно савјетовање-Актуалности грађанског и трговачког законодавства и правне праксе, Неум,-Мостар, 2003.године;
7. Simonetti Petar, Претпоставке, функције и природа права грађења, Зборник Правног факултета, Свеучилиште Ријека, број 2., 1998.године;
8. Simonetti Petar, Оснивање права грађења, Зборник Правног факултета, Свеучилиште Ријека, број 2., 1999.године;
9. Simonetti Petar, Некретнине као објект права власништва и права грађења, Зборник Правног факултета Свеучилиште у Ријеци, број 1,Ријека 1991/2009 године;
10. Simonetti Petar, Право грађења-трајање и престанак, Зборник Правног факултета у Ријеци, број 1/2011 године;
11. Simonetti Petar, Одлике права грађења и суперфицијалног права, Зборник Правног факултета Свеучилишта у Ријеци, број 1, 2013.године;
12. Велић Лариса, Право грађења у СР Њемачкој и његово увођење у правни систем БиХ, ГТЗ- Пројект земљишне администрације, www.zkk.ba;

Д. ДОМАЋИ ПРАВНИ ПРОПИСИ

1. Опћи аустријски грађански законик, од 01.јуна 1811.године, а ступио на снагу дана 01.јануара 1812.године;
2. Грађански законик Краљевине Србије од 25.марта 1844.године;
3. Опћи имовински законик Кнежевине Црне Горе од 01.јула 1888.године;
4. Закон о облигационим односима, објављен у „Службеном листу СФРЈ“ број 29/78, 39/85, 45/89, 57/89, од 26.маја 1978.године, ступио на снагу 01.октобра 1978.године. Закон о преузимању Закона о облигационим односима објављен у „Службеном листу РБиХ“ број 2/92,13/93,13/94, ступио на снагу 11.априла 1992.године и Закона о измјенама и допунама Закона о облигационим односима објављеном у „Службеном гласнику Републике Српске“ број 17/93, 3/96, ступио на снагу 30.септембра 1993.године;
5. Посебне узанце о грађењу, објављене у „Службеном листу СФРЈ“ број 18/77 од 01.априла 1977.године;
6. Закон о стварним правима Федерације БиХ, објављен у „Службеним новинама Федерације БиХ“ број 66/13, 100/13, од 28.аугуста 2013.године, а ступио на снагу 05.септембар 2013.године с почетком примјене на дан 05.марта 2014.године;
7. Закона о стварним правима Републике Српске, објављен у „Службеном гласнику Републике Српске“ број 124/08, 3/09-исправка, 58/09, 95/11, 60/15, 18/16, од 27.децембра 2008.године, а ступа на снагу 04.јануара 2009.године с почетком примјене на дан 01.јула 2009.године;
8. Закон о власништву и другим стварним правима Брчко Дистрикта БиХ, објављен у „Службеном гласнику Брчко Дистрикта БиХ“ број 11/01, 08/03, 40,04, 19/07, од 06.октобра 2001.године, а ступио на снагу 14.октобра

- 2001.године;
9. Закон о основама својинско-правних односа Црне Горе, објављен у „Службеном листу Црне Горе“ број 19/09, од 13.марта 2009.године, а ступио на снагу 21.марта 2009.године;
 10. Закон о власништву и другим стварним правима Републике Хрватске, објављен у „Народним новинама“ број 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 129/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09, 153/09, 143/12, 152/14 од 02.октобра 1996.године, ступио на снагу 01.јануара 1997. године, прочишћени текст закона објављен у „Народним новинама“ број 81/2015 од 22. јула 2015.године;
 11. Уредба о оснивању права грађења и права служности на некретнинама у власништву Републике Хрватске, од 23. јануара 2014.године, објављена у „Народним новинама“ број 10/14/, 95/15, од 27.јануара 2014.године, а ступила на снагу 04.фебруара 2014.годинеХрватске;
 12. Закон о власништву и другим стварним правима Републике Македоније, објављен у „Службеном веснику Републике Македоније, број 18/01, 92/08, 139/09, 35/10, Одлуком Уставног суда Републике Македоније, Ур.бр.173/2007 од 20.фебруара 2008.године, објављена у „Службеном веснику Републике Македоније“ број 31/08 укинут је чланак 101.ст.1. овога закона. Овај закон је објављен 05.марта 2001.године, а ступио на снагу 13.марта 2001.године;
 13. Стварноправни законик Републике Словеније, објављен у „Урадном листу Републике Словеније“ број 87/02, 91/13, од 17.октобра 2002.године, ступио на снагу 01.јануара 2003.године;
 14. Нацрт Законика о својини и другим стварним правима Републике Србије, Београд,стање, април 2012.године;
 15. Преднацрт Грађанског законика Републике Србије, Београд, стање, 28.05.2019. године, www.paragraf.rs, од 24.02.2020. године;
 16. Закон о државној имовини Црне Горе, објављен у „Службеном листу Црне Горе“ број 21/09, 40/11, од 20.марта 2009.године, ступио на снагу 28.марта 2009.године;
 17. Закон о јавној својини Републике Србије, објављен у „Службеном гласнику Републике Србије“ број 72/11, 88/13, 105/14, 104/16, 108/16 од 28.септембра 2011.године, а ступио на снагу 06.октобра 2011. године;
 18. Закон о експропријацији некретнина у Брчко Дистрикту БиХ, објављен у „Службеном гласнику Брчко Дистрикта БиХ“ број 26/04, 19/07, 02/08, 19/10, 15/11, од 30.јула 2004.године, а ступио на снагу 07.аугуста 2004.године;
 19. Закон о просторном планирању и грађењу објављен у „Службеном гласнику Брчко Дистрикта БиХ“ број 29/08, 18/07, од 14. јула 2008.године, а ступио на снагу 22. јула 2008.године;
 20. Закон о просторном уређењу и грађењу, објављен у „Службеним .новинама Зеничко-добојског кантона“ број 1/14, од 30.јануара 2014.године, а ступио на снагу 07.фебруара 2014.године;
 21. Закон о планирању и изградњи Републике Србије, објављен у „Службеном гласнику Републике Србије“ број 72/09, 81/09-исправка, 64/10, 24/11, 121/12, 42/13, 50/13, 98/13, 132/14, 145/14; од 03.септембра 2009.године, а ступио на снагу 11.септембра 2009.године;
 22. Одлука о грађевинском земљишту Града Београда, објављене у „Службени листу Града Београд“ број 20/15, од 20.априла 2015.године, а ступила на снагу 28.априла 2015.године;
 23. Закон о просторном уређењу и градњи Републике Хрватске објављен у „Народним новинама“ број 76 /07, 38/09, 55/11, 90/11, 50/12, 55/12, 80/13, од

- 13.јула 2007.године, а ступио на снагу 21. јула 2007.године;
24. Закон о цестама, објављен у Народним Новинама број 84/11, 22/13, 54/13, 148/13 и 92/14;
25. Закон о туристичком и осталом грађевинском земљишту непроцијењеном у поступку претворбе и приватизације остало грађевинско земљиште Републике Хрватске, објављен у „Народним новинама“ број 92/10, од 24.јула 2010.године, а ступио на снагу 31.јула 2010.године;
26. Уредба о оснивању права грађења и права служности на некретнинама у власништву Републике Хрватске, од 23. јануара 2014.године, објављена у „Народним новинама“ број 10/14/, 95/15, од 27.јануара 2014.године, а ступила на снагу 04.фебруара 2014.године;
27. Закон о грађевинском земљишту Републике Македоније, објављен у „Службеном веснику Републике Македоније“ број 82/08, 143/08, 56/10,17/11, 59/11-прочишћени текст, од 08.јула 2008.године, а ступио на снагу 16.јула 2008.године;
28. Закон о управљању заједничким дијеловима зграде Кантона Сарајево, објављен у „Службеним новинама Кантона Сарајево“, број 19/17 од 18.маја 2017.године, а ступио на снагу 19.маја 2017.године;
29. Приједлог Закона о становању и одржавању зграда Републике Србије, Београд, јуни 2016.године;
30. Уредба о одржавању зграда Владе Републике Хрватске од 19.06.1997.године, објављена у „Народним новинама“ број 64/97, од 25.06.1997.године, а ступила на снагу 25.06.1997.године;
31. Закон о приватизацији и закупу грађевинског земљишта у државном власништву Републике Македоније, објављен у „Службеном веснику Републике Македоније“ број 4/05, 13/07, 165/08, 146/09, 18/11, 51/11, 27/14, 144/14, 72/15, 104/15, 153/15, 23/16, 178/16, објављен 17.јануара 2005.године, ступио на снагу 25.јануара 2005.године;
32. Закон о наслеђивању СР БиХ, објављен у „Службеном гласнику СР БиХ“ број 07/80, 15/80, од 19.фебруара 1980.године, а ступио на снагу 26.фебруара 1980.године;
33. Закон о наслеђивању Републике Хрватске број 48/03, 163/03, 35/05, 127/13, 33/15 -прочишћени текст закона на снази од 01.априла 2015.године;
34. Закон о наслеђивању Републике Србије, објављен у „Службеном гласнику Републике Србије“ број 46/95, 101/2003, 6/2015, од 04.новембра 1995.године, а ступио на снагу 12.новембра1995.године;
35. Закон о земљишним књигама, објављен у „Службеним новинама Краљевине Југославије“ број 146/1930, од 31.јула 1930.године;
36. Закон о земљишним књигама Федерације БиХ, „Службене новине Федерације БиХ“ број 19/03, 54/04, од 13.маја 2003.године, а ступио на снагу 21.маја 2003.године с почетком примјене на дан 21.новембра 2003.године;
37. Закон о земљишним књигама Републике Српске, објављен у „Службеном гласнику Републике Српске“ број 67/03, 46/04, 109/05, 119/08, од 15.аугуста 2003.године, а ступио на снагу 23.аугуста 2003.године с почетком примјене на дан 23.фебруара 2004.године;
38. Закон о регистру земљишта и права на земљишту Брчко Дистрикта БиХ, објављен у „Службеном гласнику Брчко Дистрикта БиХ“ број 11/01, 1/03,14/03, 19/07,02/08, од 06.октобра 2001.године, а ступио на снагу 14.октобра 2001.године;
39. Закон о концесијама Републике Хрватске, објављеног у „Народним новинама“ број 89/92 од 28. децембра 1992. године, а ступио на снагу 5.јануара 1993.године;

2. СТРАНА ЛИТЕРАТУРА

А. УЦБЕНИЦИ, КОМЕНТАРИ И МОНОГРАФИЈЕ

1. Apathy Peter, Klingenberg Georg, Pennitz Martin, Einführung in das römische Recht, Wien, 2012;
2. Baur F. Jürgen und Stürner Rolf, Sachenrecht, 17.neubearbeitete Auflage, C.H.Beck'sche Verlagsbuchhandlung München, 1999;
3. Freiherr Helmut von Oefele und Winkler Karl, Handbuch des Erbbaurechts, 5.überarbeitete Auflage, München, 2012;
4. Freimüller Hans-Ulrich, Die Stellung der Baurechtsdienstbarkeit im System der dinglichen Rechte, Bern-Verlag Stämpfli & CIE, 1967;
5. Gottwald Peter, Sachenrecht, 16. Auflage, München, 2014;
6. Barta Heinz, Zivilrecht, Kapitel 8, Wien, 2004., www.uibk.ac.at/zivilrecht/buch/, од 15.марта 2017.године;
7. Henri de Page René Dekkers, Traité élémentaire de Droit Civil belge, Bruxelles, 1953;
8. Joswig Dietrich, Räfle Siegfried, Mattern Friedrich, Rothe Gerhard, humm Ludwig, Das Bürgerliche Gesetzbuch mit besondere Berücksichtigung der Rechtsprechung des Reichsgerichts und des Bundesgerichtshofes, Kommentar herausgegeben von Mitgliedern des Bundesgerichtshofes 12., neubearbeitete Auflage, Band III, 2. Teil, Anh. §1011: Erbbau VO; §§1018-1203; Anh. §1203: SchiffsRG, Berlin, 1996. (Räfle Siegfried-Gesetzlicher Inhalt), <https://books.google.ba>, од 14.фебруара 2017.године;
9. Келзен Ханс, Чиста теорија права, Београд, 2007.године;
10. Koziol Helmut, Wesler Rudolf und Kletečka Andreas, Bürgerliches Recht, 14. Auflage (bearbeitet von Kletečka Andreas), Wien, 2014;
11. Lüke Wolfgang, Sachenrecht, 3. Auflage, München, 2014;
12. Müller Klaus, Sachenrecht, 4., neubearbeitete Auflage, Carl Heymanns Verlag KG, Berlin, 1997;
13. Vieweg Klaus und Werner Almuth, Sachenrecht, 7., neu bearbeitete Auflage, München, 2015;
14. Westermann Harry, Westermann Peter Harm, Gursky Heinz-Karl, Eikmann Dieter, 8., neu bearbeitete Auflage, C.F.Müller, CPI Books, Ulm, 2011;
15. Westermann Peter Harm, Die causa im französischen und deutschen Zivilrecht, Berlin, 1967;

Б. ЧЛАНЦИ, СТРУЧНИ ТЕКСТОВИ и др.

1. Bösch Peter, Rechtsanwälte, Dienstbarkeiten, „Nach Ablauf des Baurechts fällt das Gebäude gegen eine Entschädigung an den Grundeigentümer zurück (Heimfall)“, www.boesch-anwaelte.ch, од 19. октобра 2016.године;
2. Brückner Christian, Grundbuchnotariat, Fassung vom 1.Јануар 2012;
3. Eichberger Tassilo (Rechtsanwalt), Erbbaurecht Weg- Dienstbarkeiten am Erbbaurecht bleiben trotzdem bestehen, München, 17.02.2012., www.mek-law.de, 18.јуна 2016.године;
4. Flicker Christine, Wissenswertes über das Erbbaurecht, Evangelische Stiftung Pflege Schönau, Heidelberg, vom 02.12.2010., www.esp-schoenau.de, од 18.септембра 2016.године;
5. Müller Franz, Baurechtsvertrag (Gemeinde Zeiselmauer und Gemeinnützige Donau-Ennstaler Siedlungs-Aktiengesellschaft), Fassung vom 16.04.2015/GEV255, www.cannabiaca.at, 13.јуна 2016.године;
6. Rolf Novy-Huy, Erbbaurecht-Was ist das?, verzija 4/2007, www.stiftung-trias.de,

- од 16.јуна 2016. године;
7. Stadlin W. Markus und Olano Oscar, Stockwerkeigentum am Baurecht-Regelung der Heimfallentschädigung im allgemeinen und speziellen bezüglich „gemischt“ genutzter Sonderrechtseinheiten, Basel, 2006.[www.docplayer.org.](http://www.docplayer.org/), од 16.априла 2017.године;
 8. Stephanie Ernst, „Auswirkungen einer Wiener Bürohausprojektweiterentwicklung im Vergleich von Volleigentum, Superädifikat und Baurecht“, Master Thesis zur Erlangung des Akademischen Grades „Master of Science“, Wien, 09.04.2018., [www.repositum.tuwien.ac.at.](http://www.repositum.tuwien.ac.at/), од 07.03.2020.године;
 9. Thiel Fabian, Das Erbbaurecht-Ein verkanntes Instrument zur Steuerung der kommunalen Flächennutzung, Leipzig, April 2004, www.ufz.de, од 08.децембра 2017.године;
 10. Weilbach Dietrich, Kommentar zum Grunderwerbsteuergesetz, GrEStG §2, Grundstücke/4 Beurteilung von Erbbaurechtsvorgängen (Abs..2, Nr.1), www.heufe.de, од 08. децембра 2017.године;
 11. Wolf A. Franz, Mlaw/ing.Agr.FH, beim Amt für Landwirtschaft NW zuständig für Fragen zum bäuerlichen Grundeigentum, Rechtliche Gestaltungsmöglichkeiten baulicher Investitionen des landwirtschaftlichen Pächters (Leicht gekürzte, an der Rechtswissenschaftlichen Fakultät de Universität Luzern im Frühjahrssemester 2010 verfasste Masterarbeit), www.studer-law.com, од 01.октобра 2016.године;

Ц. СТРАНИ ПРАВНИ ПРОПИСИ

1. Code civil des Français 21.03.1804. (Code Napoléon 1807.), www.phalthy.files.wordpress.com, од 17. новембра 2017.године (Cc);
2. Codice Civile, Regio Decreto 16 marzo 1942, n.262, www.altalex.com, од 17.новембра 2017.године (CC);
3. Einführungsgesetz zum Bürgerlichen Gesetzbuche, von 18.August 1896, RGBI.S.604, Inkrafttreten am 1. Јануар 1900 als Bürgerliche Gesetzbuch, www.gesetze-im-internet.de, од 17.новембра 2017 (BGBEG);
4. Verordnung über das Erbbaurecht von 15.01.1919., durch Artikel 25 des Zweites Gesetzes über die Bereinigung von Bundesrecht im Zuständigkeitsbereich des Bundesministeriums der Justiz vom 23.11.2007. ist die Gesetzbezeichnung in Gesetz über Erbbaurecht (ErbbauRG)geändert worden. Bundesgesetzblatt Jahrgang 2007 Teil I Nr.59, ausgegeben zu Bonn am 29.11.2007. www.gesetze-im-internet.de, од 13.новембар 2017.године;
5. Verordnung der Landesregierung über den Rang von Erbbaurechten, vom 17.Januar 2004, GBi.1994, 49, Nr.403, Landes Baden-Württemberg (Art.184. EGBGB), www.landesrecht-bw.de, од 13.новембар 2017.године;
6. Gesetz über Rentengüter vom 27.Јуни 1890, i.d.F.d.B.v. 31.12.1971., GVOBI. 1971 S.182, од 05.04.1971., www.deutsche-digitale-bibliothek.de, од 15.маја 2016.године;
7. Gesetz über das Wohnungseigentum und Dauerwohnrecht von 15.03.1951. (WEG), Zuletzt geändert durch Art.4 G v. 5.12.2014 I 1962 (BGBl. I S. 1962), www.juris.de, од 16.06.2016.године;
8. Grundbuchordnung vom 24.03.1897, „Grundbuchordnung in der Fassung der Bekanntmachung vom 26.Mai 1994 (BGBI. I S.1114), di zuletzt durch Artikel 11 Absatz 18 des Gesetzes vom 18. 07. 2017 (BGBI. I S. 2745) geändert worden ist“, www.gesetze-im-internet.de, од 13.новембра 2017.године;
9. Allgemeine бürgerliche Gesetzbuch (ABGB) - Allgemeines бürgerliches Gesetzbuch für die gesammten deutschen Erbländer der Oesterreichischen Monarchie“ StF:JGS Nr.946/1811, von 01.06 1811., Inkrafttreten am 01.01.1812. Bundes konsolidiert: Gesamte Rechtsvorschrift für Allgemeines бürgerliches

- Gesetzbuch, Fassung vom 13.11.2017., BGBl.I Nr.59/2017, www.ris.bka.gv.at, од 13.новембра 2017.године;
10. Gesetz vom 26.04.1912., betreffend das Baurecht- Baurechtsgesetz (BauRG), Stf: RGBI.Nr.86/1912, Bundesrecht konsolidiret:Gesamte Rechtsvorschrift für Baurechtsgesetz, Fassung vom 13.11.2017, www.ris.bka.gv.at, од 13.новембра 2017.године;
 11. Schweizerisches Zivilgesetzbuch, vom 10. Dezember 1907, Stand am 01.September 2017., Inkrafttreten am 01.Januara 1912., www.admin.ch, од 02.новембра 2017.године;
 12. Bundesgesetz betreffend die Ergänzung des Schweizerischen Zivilgesetzbuches (Fünfter Teil:Obligationenrecht-OR), vom 30. März (Stand am 1. Januar 2014), www.admin.ch, од 02.novembar 2017.године;
 13. Gesetz über das Erbbaurecht (Belgien), vom 10. Januar 1824.,www.etaamb.be, od 18.04. 2019.године;
 14. Novy občansky zakonik Republike Češke, објављен у „Sbirka Zakonu Češka Republika“ broj 89/2012 Sb.33/2012, од 03.фебруара 2012.године, ступио на снагу 22.фебруара 2012.године, с примјеном од 01.јануара 2014.године, www.zakonyprolidi.cz, од 02.новембра 2017.године ;
 15. Sachenrecht (SR) von 31. 12. 1922., „Liechtensteinisches Landesgesetzblatt“, broj 4/ 1923, von 01. 02 1923., www.gesetze.li, од 02.новембра 2017.године;

V МАТЕРИЈАЛ И МЕТОД РАДА

1) Објаснити материјал који је обрађиван, критеријуме који су узети у обзир за избор материјала;

У уводним и методолошким напоменама аутор је навео разлоге који су га навели на истраживање правне природе овог субјективног права. Право грађења уведено је у правни систем Републике Српске (и Федерације Босне и Херцеговине) Законом о стварним правима од 10. децембра 2008. године, ступио на снагу 4. јануара 2009., а почeo да се примењује од 1. јула 2009. године. Уређење новог права у закону је први корак ка његовом увођењу у правни живот одређене друштвене средине. Ненавикнути на нову појаву, судије, адвокати и остали правници, а још више неупућени људи, чекају објашњења, упутства и потпунија тумачења, да би се фамилијаризовали са њом и да она постане део њихових мисли и њихових понашања. Ову тезу кандидат је замислио са циљем да изложи резултате својих истраживања о правној природи права грађења и тиме допринесе разумевању овог појма и правној теорији и судској пракси.

Кандидат је као циљ свог рада поставио утврђивање правне природе права грађења. Како је реч о једној новој установи, он је приликом истраживања морао да, поред оскудног правног материјала који постоји у Републици Српској, обухвати и проучавање ове установе у оним правним системима у којима она постоји више од сто година. Обиље правног материјала првенствено у Аустрији и Немачкој, а делимично и у Швајцарској нашло је места у грађи коју је одабрао за своју тезу.

Имајући у виду да је материјал потицао из два различита извора теоријско-упоредноправног на једној и емпиријског на другој страни и метод, или боље рећи методи, су били прилагођени предмету истраживања. Отуда је кандидат у првој области примењивао у првом реду правнодогматички и упоредноправни метод, а повремено кад је требало објаснити еволуцију установе у појединим земљама и историјскоправни метод. Што се тиче емпиријске грађе, аутор се служио

правнодогматичким и социолошкоправним методом.

Критеријуми који су били узети за избор материјала означавали су полазне тачке истраживања. За изучавање једне нове установе било је неопходно ослонити се на искуства проверена у пракси земаља у којима је установа функционисала од раније.

Мерила према којима је кандидат пришао избору материјала била су: а) развијеност установе у правном систему земаља чије се искуство разматра и б) могућности да се инострана искуства примене у правном систему Републике Српске. При том, кандидат није подражавао стране изворе, него је пажљиво вршио избор.

Критеријуми који су били узети за избор материјала означавали су полазне тачке истраживања. За изучавање једне нове установе било је неопходно ослонити се на искуства проверена у пракси земаља у којима је установа функционисала од раније.

2) Дати кратак увид у примијењени метод истраживања при чemu је важно оцијенити сљедеће:

- 1. Да ли су примијењене методе истраживања адекватне, довољно тачне и савремене, имајући у виду достигнућа на том пољу у светским нивоима;**

Примењени методи истраживања у потпуности су одговарали изабраном материјалу имајући у виду научни ниво на нашим правним факултетима. Кад је реч о европским и светским стандардима, дисертација има своје место, које јој припада међу пристојно урађеним тезама, пре свега захваљујући обилато сакупљеном емпиријском материјалу и упоредноправном методу, и коришћењу правне грађе са немачког говорног подручја.

- 2. Да ли је дошло до промјене у односу на план истраживања који је дат приликом пријаве докторске тезе, ако јесте зашто;**

Како је приликом пријаве докторске дисертације, кандидат углавном имао већ припремљени материјал и примењивао адекватне методе научне обраде, ије било потребе да се мења план истраживања.

- 3. Да ли испитивани параметри дају довољно елемената или је требало испитивати још неке, за поуздано истраживање;**
- 4. Да ли је статистичка обрада података адекватна.**

Напомена под 3 и 4 нису релевантне за овакву врсту истраживања.

VI РЕЗУЛТАТИ И НАУЧНИ ДОПРИНОС ИСТРАЖИВАЊА

1) Укратко навести резултате до којих је кандидат дошао;

Докторска дисертација кандидата Мухамеда Лишића представља вредан допринос правној науци. Кандидат је истраживао установу права грађења (superficies, Baurecht), која је у нас релативно новијег времена. Наиме, у предратном праву о праву грађења се није расправљало у правној теорији, а то питање се није појављивало ни у практичном животу.

Право грађења у Републици Српској уређено је Законом о стварним правима из децембра 2008. године. Као што је видљиво, реч је о једној младој установи о којој у праву осим законског текста и коментара тог истог текста закона, нема много прилога у науци ни разматрања у пракси. Због тога је дисертација кандидата Лишића, један од првих, уз професора Јотановића, покушаја да се разјасни правна природа ове правне установе.

У стручној равни кандидат има велика знања. Он је студирао на Грађевинском факултету и стекао звање инжењера грађевине (на нивоу онога што се раније називало погонски инжењер). У том својству он врло добро познаје техничке елементе и прописе Управног права који уоквирујају правна правила Грађанског права и неодвојиво су повезани са њима. На стручном плану за њега нема тајни и он одлично познаје материју.

Ваља напоменути да је право грађења настало и да се највише развило у право у земљама у којима се говори немачки (Аустрија, Немачка, Швајцарска). Захваљујући овој околности, кандидат је био у могућности да се користи богатом литературом и случајевима из уговорне и судске праксе и то је учинило да са великим стручношћу влада материјом.

Кандидат Лишић се служи немачким језиком, и та околност му је омогућила да се користи обимном литературом и да се упозна са богатом праксом управних органа и органа јавне власти, уговорном и судском праксом у Аустрији, Немачкој и Швајцарској. Захваљујући увиду у правне системе у којима право грађења функционише више од сто година и обиљу правне грађе у овим земљама он је био у стању да материју разматра са много више суптилности и нијансирања, него што би био случај да се морао ослањати само на оскудну грађу на нашем језику.

2) Оцијенити да ли су добијени резултати јасно приказани, правилно, логично и јасно тумачени, упоређујући са резултатима других аутора и да ли је кандидат при томе испољавао довољно критичности;

Кандидат је у једној обимној и замршеној материји успео да изведе јасну и језгровиту изражену идеју на којој се заснива читава његова дисертација. По његовом схваташњу право грађења је временски ограничено право својине на згради подигнутој на нечијем (туђем) земљишту. Тада исказ је темељна теза читаве дисертације. И добро је што је тако. Јер мисао да се право грађења у суштини своди на право својине ограничено у времену, је од капиталног значаја за разумевање целе установе. Раскинувши са дубоко усађеном догмом о вечности права својине, кандидат је отворио врата чудесном пределу права грађења и омогућио његово разумевање. У томе је његова лична заслуга као истраживача и највећа вредност дисертације.

У својим разатрањима кандидат је испољавао примерену уздржаност у вредносним судовима као и критичност у оцењивању другачијих схваташња него што су његова. У том погледу он је успео да пронађе равнотежу између захтева да дисертација буде расправа са другим гледиштима, а не пукат дескрипција, и захтева да се свако другачије схваташње вреднује према разлогима који иза њега стоје.

3) Посебно је важно истаћи до којих нових сазнања се дошло у истраживању, који је њихов теоријски и практични допринос, као и који нови истраживачки задаци се на основу њих могу утврдити или назирати.

Једно од најважнијих сазнања до којих је кандидат дошао у току истраживања и које је изложио у облику закључка јесте да је право грађења временски ограничено право својине (власништва) на згради подигнутој на нечијем (туђем) земљишту.

Наиме, право грађења овлашћује имаоца да стекне грађевину на туђем земљишту. Према општим правилима грађанског права, подигнута грађевина би припајањем (акцесијом) постала саставни део објекта права својине, заједно са земљиштем. Смисао права грађења, састоји се у томе да спречи припајање зграде земљишту и омогући да право грађења опстане као посебно и самостално стварно право.

Али, сада се поставља питање односа и могућности истовременог постојања два права на истом објекту. Кандидатова теза упућује на то да ималац права грађења

стиче једно по обиму широко а правно дуготрајно, али ипак временски ограничено право, у упоредном праву, док сопственик земљишта задржава номинално право својине, али сведено на голу својину (*nuda proprietas*) као код права плодоуживања.

У вези са могућим трајањем кандидат је разматрао временску димензију права грађења. Он наводи да у нашем праву (при чему мисли на право у Босни и Херцеговини), није ограничено (временско) трајање права грађења. Овакво становиште има ослонац и у правној теорији (при томе се позива на мишљење професора Михајла Вуковића из 1950. године). Чини се да је наведено схватање блиско и самоме кандидату. Али, ако би тако било, онда је то у супротности са основном тезом кандидата да је право грађења, по својој правној природи, временски ограничено право својине. (Уосталом, аутор ће и у закључку своје дисертације рећи да је схватање о праву грађења као својини на одређено време, најближе сврси успостављања права грађења на туђем земљишту, стр. 229).

Ваља напоменути, да је кандидат осетио да ту постоје извесне нејасноће, јер је у даљем тексту навео да се у упоредном праву омеђује трајање права грађења (обично на веома дуго раздобље, на пример на 99 или 100 година). У истом смислу треба имати у виду да и кад законом није прописано временско ограничење права грађења, оно се може предвидети уредбама Владе или одлукама општинских скупштина или градова. Кандидат је ово тврђење илустровао примерима одлука града Пожеге, општине Иванска, општине Видовец и неким другим одлукама. На основу увида у садржину тих одлука може се закључити да се приликом заснивања права грађења по правилу временски ограничава његово трајање.

Уз остале модалитетете кандидат је испитивао случајеве права грађења на неодређено време и закључио да то не значи да је право грађења постало вечито. Обично се у општинским одлукама о оснивању права грађења предвиђају услови под којима ће доћи до престанка права и кад нису постављени временски оквири трајања. Исто тако је могуће да сопственик земљишта захтева да се у уговору о заснивању (или куповини грађевине) права грађења ограничи временско трајање тог права

VII ЗАКЉУЧАК И ПРИЈЕДЛОГ

- Навести најзначајније чињенице што тези даје научну вриједност, ако исте постоје дати позитивну вриједност самој тези;**

Чланови Комисије су мишљења да кад је реч о оцени вредности дисертације ваља разликовати три нивоа. У погледу обавештености о проблему познавања материје у нашем правном систему и у упоредном праву, речју у погледу свих питања стручног карактера, дисертација кандидата Лишића заслужује сваку похвалу. Његова разматрања се заснивају на добро проученом материјалу, анализе су дисциплиновано изведене и главна теза о временски ограниченом праву својине добро постављена и успешно доведена до завршетка.

Други ниво дисертације, а то ће рећи научна анализа и спекулативно-апстрактна надградња, иначе добро урађене емпиријске обраде материјала, мање је успела од оне прве. Али, овом делу оцене, не треба придавати претерано велики значај. Аутор дисертације је провео цео свој радни век у пракси и он тај аспект задатка познаје у прстима. Тражити од њега да анализу води у сферама контемплативне спекулације било би у интелектуалном погледу погрешно, а у

моралном погледу неправедно.

Најзад, на трећем нивоу рада посматраног са становишта стила и језика кандидату се могу ставити сличне примедбе. Његов језик није онај који се говори у Републици Српској. То је једна мешавина три говора или наречја (српског, хрватског и бошњачког), што није чудно, кад се узме у обзир да кандидат живи практично на тромеђи три језичка подручја. Уз разумевање за кандидатову језичку ситуацију, ваља рећи да она не доприноси лепоти језичког израза. Али, на другој страни треба честитати Правном факултету у Бањој Луци што је и поред ових могућих језичких замерки (преовлађујући хрватски говори и латинично писмо) својом широкогрудошћу у погледу језичке политike омогућио да се једно садржински ваљано дело брани као докторска дисертација.

2) На основу укупне оцјене дисертације комисија предлаже:

- да се докторска дисертација прихвати, а кандидату одобри одбрана,

Комисија сматра да по изабраном предмету, сложеном али и теоријски и практично значајном, по методолошком приступу, уједно ценећи презентирање резултате истраживања, ова докторска дисертација представља допринос науци грађанског права. Као таква, она може бити корисна за правни систем Републике Српске, значајна за разумевање једне, сразмерно нове, правне установе и подстицајна за развој уговорне и судске праксе.

На основу свега наведеног, Комисија са задовољством констатује да докторска дисертација кандидата Мухамеда Лишића под насловом „Правна природа права грађења“ представља оригинално и самостално израђено правно-научно дело и испуњава услове да буде јавно браћена, те је стога слободна да Научном-наставном вијећу Правног факултета Универзитета у Бањој Луци упути

*

* * *

Приједлог

Да прихвати позитивну оцену докторске дисертације кандидата Мухамеда
Лишића „Правна природа права грађења“ и да одреди Комисију за њену јавну
одбрану.

ПОТПИС ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ

Датум: 18.12.2020. год.

1. Др Раденко Јовановић, ванредни професор
Правног факултета Универзитета у Бањој Луци, предсједник,

2. Др Миодраг В. Орлић,
Правног факултета Универзитета у Београду,
члан Академије наука и умјетности Републике Српске, члан – ментор и

3. Др Дарко Радић, ванредни професор
Правног факултета Универзитета у Бањој Луци, члан.